

Voorwoord

Dit is de tweede raadsbrief van 2024 over de opvang van vluchtelingen in Gouda. Met deze periodieke update houden we raadsleden op de hoogte van de recente ontwikkelingen op dit gebied. De nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

Opvang asielzoekers

Verbouwing Molenwiekpand

De vergunning voor de verbouwing van het Molenwiekpand is verleend per 1 juni 2024. Inmiddels zijn de sloopwerkzaamheden gestart en zonder tegenslagen is de verbouwing volgens de planning van het COA in juli 2025 afgerond. Daarna richt het COA het pand in zodat het in gebruik genomen kan worden.

Het projectteam is met het COA in gesprek om de ophoging van het aantal bewoners van het pand (van 208 naar 407) in fasen uit te voeren, zodat de bewoners van het AZC, de omgeving en de medewerkers van het COA kunnen wennen aan de grotere aantallen bewoners. Het COA snapt deze wens, maar geeft tegelijkertijd aan dat de tekorten aan opvangplekken onverminderd hoog zijn. De komende periode zullen we hier aandacht voor blijven vragen bij het COA.

Dagelijks beheer

De dagelijkse gang van zaken op het AZC verloopt goed. Er is frequent contact met de klankbordgroep. Ook de samenwerking met het COA verloopt positief. Op dit moment zijn er nog steeds 208 opvangplekken in de woonunits op het terrein van het AZC. Vanwege de grote vraag naar opvang zijn deze plekken altijd vol. De benedenverdieping van Groningenweg 8 wordt volop gebruikt als activiteitenruimte, zo lang het Molenwiekpand nog niet gereed is.

AZC Plus

Een belangrijke voorwaarde van zowel de gemeenteraad als het college ten aanzien van de komst van een AZC in Gouda is dat er voldoende activatie aan de nieuwkomers geboden zal worden. De bewoners moeten zich snel een onderdeel voelen van de Goudse samenleving. Er wordt hierbij gesproken over een "AZC Plus". Met een AZC Plus wordt bedoeld: "Een unieke mix van wonen, werken, onderwijs en ontmoeten dat tevens bijdraagt aan een goede inburgering van de asielzoekers".

Hoewel het COA eerder had aangegeven

dat alle woonunits na de verbouwing van het kantoorpand vrij zouden vallen voor de realisatie van de 'Plus', blijkt dit door een tegenvallende constructie van het kantoorgebouw (waardoor er kan geen extra verdieping kan worden gerealiseerd) in combinatie met een ophoging van de taakstelling, niet mogelijk. Na de verbouwing zullen er naar verwachting nog 8 woonunits beschikbaar zijn voor de Plus.

Omdat het Molenwiekpand pas in de zomer van 2025 gereed is én omdat er minder ruimte op de Molenwieklocatie beschikbaar komt dan bij planvorming aangegeven is door het COA, heeft het projectteam besloten de Plus in fasen uit te voeren. Hieronder worden de verschillende onderdelen van de Plus toegelicht en wordt ook aangegeven in welke fase deze plus zich bevindt.

Meedoenbalie met succes geëvalueerd

fase: loopt

In samenwerking met het COA is sinds oktober 2023 meedoenbalie gestart op locatie.

Normaliter wordt een meedoenbalie alleen bemenst door personeel van het COA. Om een betere verbinding met onze Goudse samenleving te kunnen maken, heeft de gemeente in samenspraak met het COA als pilot een werkconsulent van de gemeente Gouda én een ambassadeur naar werk aan de meedoenbalie toegevoegd. Door deze Goudse toevoeging is het mogelijk om maatwerk en intensievere begeleiding in het proces te bieden. Ook lukt het steeds beter om Goudse organisaties te binden aan de

meedoenbalie. De pilot loopt tot augustus 2024, maar samen met het COA is besloten om de meedoenbalie en de extra gezamenlijke inzet te verlengen met één jaar.

Sport en vrijwilligerswerk

De belangstelling vanuit bewoners voor de meedoenbalie blijft groot. Inmiddels zijn er veel bewoners aan het sporten¹. Ongeveer 80 bewoners doen op wekelijkse basis vrijwilligerswerk in de stad. Een greep uit dit vrijwilligerswerk:

- Er zijn 5 wijkcentra betrokken waar op wekelijkse basis o.a. samen wordt gekookt
- Er wordt door een groep bewoners rondleidingen gegeven aan scholieren in Museum Gouda
- Er is er een klusploeg aan het werk bij GOUDasfalt. Een bewoner met een marine achtergrond bestuurt hier het pontje.
- Groepjes bewoners hebben geholpen bij evenementen zoals de Stadsiftar, vrijmarkt en de Verwondering
- Een asielzoekster geeft handmassages in verzorgingstehuizen. Hier worden ouderen ook geknipt door een bewoner van het AZC met een kappersachtergrond.
- Een bewoner met een journalistieke achtergrond heeft een column in een lokale krant.

Betaald werk

Ongeveer 10 bewoners zijn begeleid naar betaald werk in de stad. Bewoners zijn o.a. werkzaam in de horeca, bij Acacia Water, Steenland, Punselie, Gouda Cheese Experience en Siroopwafel Experience Gouda. Daarnaast hebben 15 bewoners een opleidingstraject gevolgd via COA (Ithaka) en een aantal bewoners met een achtergrond als leraar hebben een dag meegelopen bij MBO Rijnland om te proeven van het Nederlands schoolsysteem. Om meer asielzoekers aan het werk te krijgen, worden er daarnaast samen met het COA mogelijkheden verkend om een banenmarkt op het AZC te organiseren en een samenwerking op te zetten met uitzendbureaus.

fase: loopt

Lobby naar betaald werk

Er blijken, ondanks het wegnemen van de 24-weken eis, landelijk nog steeds verschillende beperkingen te zijn bij het vinden en behouden van werk voor de bewoners van het AZC. Hierbij moet gedacht worden aan o.a. de lange wachttijden bij de aanvraag van de tewerkstellingsvergunning en BSN en het overplaatsings- en koppelingsbeleid van het COA. Om ervoor te zorgen dat deze beperkingen worden weggenomen, is Gouda actief betrokken bij de lobby vanuit de VNG richting het Rijk en het COA.

fase: loopt

Taalonderwijs

Bewoners worden zowel door het COA alsmede bij de meedoenbalie gestimuleerd om deel te nemen aan NT2 taallessen op het AZC. Er wordt 2 keer per dag les gegeven. Ongeveer 60 bewoners hebben zich ingeschreven. Ook worden ze actief gewezen op het taalaanbod in de stad. Zo worden er door vrijwilligers verschillende taallessen aangeboden in taalcafés en zijn er taalbuddy's.

fase: loopt

Gymboxx

Sinds april 2024 staat er een Gymboxx bij het AZC. Dit is een container die omgebouwd is tot mobiele sportschool. Twee bewoners van het AZC zijn opgeleid als instructeur om andere bewoners van het AZC te begeleiden.

fase: loopt

Oriëntatietrajecten naar werk

Om asielzoekers in de Molenwiek nog beter en laagdrempelig bekend te laten worden met de Nederlandse arbeidsmarkt, zullen er korte oriëntatietrajecten in kans beroepen (denk aan timmerman, loodgieter, schilder, kapper, elektricien) aangeboden worden via de meedoenbalie. Hierbij is er naast de

fase: start in juli 2024

¹ o.a. bij Olympia, Gouweslag, VollenGo en SV Gouda.

theorie en praktijk ook aandacht voor het leren van de Nederlandse taal en de ontwikkeling van werknemersvaardigheden. Onlangs is alvast gestart met een kappersstoel bij een sociale onderneming in Gouda waarbij bewoners hun kapper vaardigheden konden onderhouden en ervaring konden op doen in een Nederlandse werkomgeving. Een lokale zorg en welzijnsonderneming start per juli met het aanbieden van de overige kans beroepen.

En ook... 2024

fase: afgerond/start in najaar

In mei hebben bewoners van het AZC onder begeleiding van Promen klimopplanten geplaatst rondom het hekwerk. Ook zijn de oude leenfietsen van de gemeente gedoneerd aan het AZC. Op het AZC worden deze fietsen, naast de fietsen van het COA, wederom als leenfiets gebruikt door de bewoners. Op dit moment worden er rondleidingen opgezet voor de nieuwe bewoners van het AZC om onder leiding van stadsgidsen de stad beter te leren kennen.

Kunst op de gevel

fase: loopt

De Goudse fotograaf Bram Tackenberg zal de gevel van het Molenwiekpand 'opkleuren' met foto's. Op het pand wil hij laten zien wat ons in Gouda verenigt. Hij gaat daarom foto's van het Goudse verenigingsleven ophangen, afgewisseld met foto's van nieuwkomers met hun hobby's en passies. Foto's van mensen die opgaan in wat ze doen, waar ze van houden.

Locaties voor de plus

fase: in onderzoek

Om een optimale invulling aan de "Plus" te kunnen geven, is het projectteam gestart met een uitgebreide verkenning. Naast de acht units die op de Molenwieklocatie beschikbaar komen, zullen er ook aanvullende locaties nodig zijn om invulling te kunnen geven aan de Goudse Plus.

Inspiratiebezoeken in het land

Er zijn verschillende initiatieven die gelinkt zijn aan de Goudse Plus in het land verkend om inspiratie op te doen voor Gouda (o.a. ONS label in Breda, de pilot uit Almere over toeleiding naar werk voor statushouders en asielzoekers, de pilot Jobhunting op de AZC's in Midden-Nederland). De komende maanden bezoekt het projectteam samen met het COA nog enkele andere initiatieven zoals Plan Einstein en A Beautiful Mess in het land en worden concrete en haalbare kansen voor Gouda verder uitgewerkt. Naar verwachting wordt er rond de herfst een definitieve keuze gemaakt, waarna de uitwerking van een definitief ontwerp zal volgen.

Verkenning mogelijkheden voor invullen 8 units op AZC Molenwiek

fase: in onderzoek

Er heeft met collega's vanuit diverse afdelingen en een afvaardiging van het COA een brainstorm plaatsgevonden om ideeën te verzamelen voor een mogelijke invulling van de Plus in de acht units op de Molenwiek. De opgehaalde ideeën vallen onder verschillende bestemmingen (wonen, horeca, detailhandel en dienstverlening) die nu niet allemaal aansluiten bij de huidige maatschappelijke bestemming van de locatie. De gewenste functies zijn aan de intaketafel voorgelegd. Uit de resterende ideeën die mogelijk zijn, zal op korte termijn een keuze worden gemaakt die verder wordt uitgewerkt.

Verkenning mogelijkheden panden in Gouda

fase: in onderzoek

Er zijn mogelijkheden verkend om de Plus tijdelijk te creëren in een pand aan de Antwerpseweg. Deze optie is afgefallen omdat niet alle gewenste bestemmingen (waaronder horeca en detailhandel) zonder meer mogelijk zijn op deze locatie.

Voor de binnenstad verkent het projectteam momenteel de mogelijkheden voor het laten landen van een pop-up locatie waar asielzoekers een rol kunnen vervullen. Hierbij zijn de ruimtelijke mogelijkheden afhankelijk van de locatie, gewenste invulling en het geldende bestemmingsplan. In alle eerder genoemde plannen wordt er ook samengewerkt met interne collega's die betrokken zijn bij de andere doelgroepen die gemeente begeleidt naar werk om zo een mooi aanbod te creëren dat beschikbaar is voor alle Gouwenaars die hulp kunnen gebruiken.

Statushouders

Taakstelling huisvesting statushouders

Voor de eerste helft van 2024 was de taakstelling 79. Eind vorig jaar liep Gouda hier 56 mensen op voor. Een groot deel van de overige 23 bestond uit gezinsherenigingen, waardoor het niet veel woningen kostte om aan de taakstelling te voldoen. De taakstelling voor de tweede helft van het jaar is 72, waarvan inmiddels 34 zijn voldaan. Op dit moment wordt vooral gezocht naar passende woningen voor gezinnen van de koppelingslijst die al in een AZC verblijven. Daarnaast bestaat de opgave vooral uit nareizigers; gezinnen waarvan de vader al een woning heeft. Omdat Gouda voorloopt op schema, koppelt het COA al een aantal maanden geen nieuwe mensen meer aan onze gemeente.

Crabethpark 38

De opvang van de 11 kinderen met status aan Crabethpark 38 verloopt goed. Inmiddels gaan de kinderen naar het ISK en hebben sommigen een bijbaantje in Gouda gevonden. Het contact tussen de gemeente en de locatiemanager vanuit Selamzorg verloopt voorspoedig.

Start inburgering

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders, met als doel dat ze zo snel mogelijk zelfstandig zijn in de Nederlandse samenleving. Inburgeraars volgen taallessen zoveel mogelijk gecombineerd met (vrijwilligers)werk. Op dit moment gaat het om ruim 200 statushouders.

En nog meer...

ISK Onderwijs

ISK Gouda heeft beschikking over 29 schoollokalen die volledig benut worden. De prognose voorziet een piek van 38 lokalen begin 2026, maar verschuivingen in COA plannen met betrekking tot opleveringen van AZC's en andere opvanglocaties hebben hier mogelijk een grote impact op.

Gemeente Gouda is in gesprek met de regiogemeenten om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst waarbij regionale afspraken met betrekking tot ISK-onderwijs vastgelegd worden. Te denken valt aan bijvoorbeeld de solidariteitsbijdrage die gevraagd wordt vanuit de regiogemeenten om jaarlijks bij te dragen aan het onderwijshuisvestingsvraagstuk voor ISK Gouda.

Werkbezoek OCW

Dinsdag 11 juni heeft OCW en J&V een werkbezoek aan ISK Gouda gebracht waarbij vanuit ISK en vanuit gemeentelijk perspectief een overzicht is gegeven van de knelpunten die ervaren worden. Vanuit OCW was o.a. de directeur Primair Onderwijs & Nieuwkomersonderwijs aanwezig. Naar aanleiding van dit werkbezoek werd een grote afstand ervaren tussen de dagelijkse problematiek waar ISK-scholen en gemeenten tegenaan lopen en de Haagse realiteit.

Daarom dienden de wethouders Onderwijs van de gemeenten Gouda en Krimpenerwaard een motie in voor het landelijke VNG congres op 26 juni waarin nadrukkelijk gevraagd wordt aan het VNG bestuur om deze urgente problematiek te agenderen. LOWAN (landelijke netwerkorganisatie voor onderwijs voor nieuwkomers) en de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Zuidplas, Hillegom, Lisse, Teylingen, Alphen aan den Rijn, Leiden en Katwijk steunen deze motie. De motie is door het VNG bestuur positief ontvangen en tijdens het VNG congres is deze motie unaniem aangenomen.

Voorstelling 'vluchthaven' door leerlingen van ISK

Enkele leerlingen van de Internationale Schakelklas Gouda hebben op 20 juni in samenwerking met John de Heij Theaterproducties een voorstelling gegeven in de 'Gouwe Kerk' in Gouda. In deze muzikale theatervoorstelling vertelden 10 jonge nieuwkomers hun ervaringen over de komst naar en leven in Nederland. De voorstelling is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit de GoudApot.

Opvang Oekraïense ontheemden

Landelijk tekort opvangplekken

Er dreigt een landelijk tekort aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. Per 1 januari 2025 wordt daarom de opgave verhoogd van 331 naar 404. Op de Blokkerlocatie zijn 41 lege bedden en vanwege het landelijke tekort worden daar 31 van opgevuld. De overige 10 reserveren we voor noodgevallen.

Het gaat hier om een inspanningsverplichting.

Bewonersaantallen

Op dit moment verblijven 328 mensen op de Blokkerlocatie. Hiervan zijn 244 volwassenen; 163 vrouwen en 81 mannen. Van de 84 kinderen zijn er 53 tussen de 0 en 12. En 31 kinderen hebben de leeftijd tussen de 12 en 18. Er worden 75 Oekraïense ontheemden opgevangen in particuliere opvang.

Sluiting winkel met tweedehands kleding

Sinds de start van de opvang runnen 4 vrijwilligers op de Blokkerlocatie een winkeltje waar bewoners gratis tweedehandskleding konden krijgen. De vrijwilligers van de kledingwinkel hebben aangegeven hier vanaf 19 juni mee te stoppen, omdat nog maar een handvol bewoners komen en dit altijd dezelfde zijn. De resterende kleding gaat naar de kerk of via bewoners naar Oekraïne.

Thema-avond met Bureau Halt voor jongeren en ouders

Op 8 mei is samen met Bureau Halt een thema-avond georganiseerd voor de jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar en hun ouders. Er waren 35 jongeren en 5 ouders aanwezig. Met de locatiemanagers is afgesproken dat dit vaker georganiseerd gaat worden.

Nederlandse les

In 2023 zijn bij Acceptus 70 taaltrajecten ingekocht voor de Oekraïense ontheemden in Gouda. Deze lessen zijn eind mei afgelopen. In 2024 is er vanuit het Rijk geen budget beschikbaar gesteld voor extra Nederlandse lessen. Omdat er nog maar weinig gebruik gemaakt wordt van deze lessen, wordt nog bezien of deze lessen voortgezet worden..

Verplichting tot intrekking leefgeld bij inkomsten

Vanaf 1 juli 2024 is het voor gemeenten verplicht om het leefgeld stop te zetten voor vluchtelingen uit Oekraïne die inkomsten hebben. Dit was al mogelijk en in Gouda doen wij dit al.

Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne

Naar verwachting treedt 1 juli 2024 de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne in werking. Hiermee verschuift de verantwoordelijkheid voor de opvang van de burgemeester naar het college. Deze wet voorziet ook in de behoefte om SuwiNet te kunnen raadplegen om zo inzicht te hebben in de inkomsten van de ontheemden.

Muurschildering

Door Ruud Koogers, kunstenaar uit Waddinxveen, is een muurschildering gemaakt in de kantine van de noodopvang. Hem is gevraagd ook na te denken over een activiteit met de jongeren, zoals de fietsenstalling voorzien van een muurschildering.

Aanpassingen aan gebouw

Het projectteam is continu bezig met aanpassingen aan het gebouw om het gebouw leefbaar te houden, zoals het plaatsen van 10 nieuwe douches, extra verlichting in de sportruimte en een fietsenstalling voor ca. 60 fietsen.

Vluchtelingenopvang in cijfers

		2024		
		Taakstelling	Gerealiseerd	Nog te gaan
a.	Noodopvang Oekraïne (aantal plekken)	331	331	0
b.	Opvang Asielzoekers (aantal plekken)	407 (per 1/7/2025)	208	199
c.	Huisvesting statushouders (aantal personen)	79 23 (eerste halfjaar)	72 (tweede halfjaar)	57 38
d.	AMV'ers met status (aantal plekken)	17	11	6*1

*1 Dit betreft een inspanningsverplichting en geen resultaatsverplichting..